

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

4

Козакевич О. Б., Козакевич В. К.

Українська медична стоматологічна академія

Охарактеризовано умови формування професійної компетентності майбутніх медичних сестер: формування мотиваційної сфери, використання інтерактивних технологій і дослідницької діяльності в процесі фахової підготовки; підготовку до реалізації професійної компетентності в практичній діяльності.

Ключові слова: медичний коледж, професійна компетентність, майбутні медичні сестри, фахова підготовка.

The work outlines the conditions for the formation of the professional competence of future nurses: the formation of a motivational sphere, the use of interactive technologies and research activities in the process of professional training; preparation for the implementation of professional competence in practical activities.

Keywords: medical college, professional competence, future nurses, vocational training.

Реформування охорони здоров'я вимагає швидкої адаптації національної освіти до нових умов, оскільки в цей час відбувається формування нових стереотипів професійної поведінки медичних працівників, зокрема медичних сестер [9]. Проблема працевлаштування випускника навчального закладу професійної освіти на сучасному ринку праці стоїть дуже гостро, оскільки конкурентоспроможність молодого фахівця в наш час зумовлена наявністю в нього не тільки професійних знань і вмінь, а й професійно важливих якостей особистості [5; 6].

Останніми роками акцент у визначенні цілей професійної підготовки майбутніх фахівців змістився із засвоєння студентами знань і вмінь на формування професійної компетентності [2; 3]. Професійну компетенцію трактують у двох аспектах: наявність у фахівця професіоналізму, який охоплює високий рівень знань, умінь, навичок, творчий потенціал особистості; наявність особистісних компетенцій, перш за все мотиваційної готовності й здатності працювати в умовах вимог сучасного ринку праці.

Медсестринський професіоналізм - це гармонійне поєднання високого рівня професійної компетентності, культури спілкування, фахових умінь і практичних навичок. Нині пацієнти очікують від медсестри не тільки надання кваліфікованої медичної допомоги, а й виявлення нею співчуття, доброзичливості, психологічної підтримки тощо. Тому важливим завданням викладачів медичних коледжів є виховання в студентів гуманістичних цінностей. Саме формування в майбутніх медсестер співчуття, безкорисливості, любові до людей, милосердя забезпечує збереження здоров'я, а нерідко - й життя людини [3].

Циклова комісія професійних медсестринських дисциплін у коледжі складається з 12 викладачів, які постійно працюють над реалізацією методичної

проблеми з формування професійної компетентності студентів шляхом упровадження інноваційних технологій навчання і вдосконалення навчально-виховного процесу на основі розвитку їхньої самостійної та дослідницької роботи. Своїм завданням викладачі комісії вважають удосконалення методики проведення практичних занять і позааудиторних заходів, підвищення професійної майстерності викладачів, упровадження новітніх педагогічних технологій, формування гуманістичних цінностей. Важливим є розвиток у студентів стійкої професійної цікавості, формування професійно важливих якостей.

Успішність формування професійних цінностей майбутніх медсестер більшою мірою залежить від формування в них такого ставлення до професії, за якого професійна діяльність розглядається перш за все як основна життєва цінність, як засіб особистісного розвитку і професійного самоствердження. Вирішенню поставлених завдань сприяють організаційно-педагогічні та тематичні засідання циклової комісії в коледжі, бесіди, індивідуальна робота зі студентами.

Вивчення спеціальності має відбуватися в умовах, наближених до професійної діяльності. Тому важко переоцінити роль виробничої практики під час навчання студентів у медичному коледжі, які в майбутньому будуть працювати в лікувально-профілактичних закладах. Виробнича практика дозволяє студенту застосувати засвоєні в коледжі знання, професійні вміння і навички в реальних виробничих умовах. Виробнича практика в коледжі відбувається у весняному семестрі на різних базах у відділеннях стаціонару й амбулаторіях Центру первинної медико-санітарної допомоги. Перебування на одній базі тільки однієї групи створює можливість для кращого засвоєння практичних навичок студентами, що значно підвищує ефективність навчального процесу. Майбутні медичні сестри проводять опитування пацієнта (збирають скарги, анамнез захворювання, анамнез життя), виконують загальний огляд. Отриману інформацію студенти записують у щоденники.

У програму практики ввійшло обов'язкове засвоєння клінічних маніпуляцій, перелік яких є в навчальній робочій програмі. Студент медичного коледжу має можливість спостерігати за виконанням маніпуляцій і може під керівництвом викладача виконати їх самостійно. Дуже важливим під час практики є клінічний розбір хворих, який сприяє розвитку клінічного мислення майбутніх медичних сестер: вони вчаться висловлювати свої думки, аналізувати, логічно мислити, більше спілкуватися, тобто формувати себе як фахівець. У професійному навчанні дуже важливе формування людських якостей. Тому окремі години виділені на співбесіду з питань лікарської етики та деонтології, ілюстровані конкретними клінічними прикладами. Таким чином, у сучасних умовах виробнича практика залишається одним з основних розділів підготовки майбутніх медичних сестер.

Більшість сучасних випускників мають високий рівень теоретичної підготовки, володіють необхідними практичними навичками, але не завжди вміють застосувати знання і вміння в нестандартних, нетипових ситуаціях. Ми вважаємо, що оптимальною умовою подолання цих проблем є спрямування навчального процесу на дослідницьку діяльність студента, тобто необхідний

творчий підхід до розв'язання проблем. Низка авторів акцентують увагу на тому, що саме медсестринські дослідження здатні формувати наукове підґрунтя медичної практики працівників середньої ланки і забезпечувати науковий підхід до сестринської діяльності [1; 7] Для цього, на нашу думку, оптимальні умови можна створювати на практичних заняттях у процесі безпосереднього спілкування з пацієнтами.

Залучення студентів до творчої роботи дозволить розвинути в майбутніх сестер пізнавальний інтерес до сестринської справи, прагнення до підвищення власної кваліфікації та сформувати фахівця європейського рівня.

У процесі підготовки майбутніх фахівців сестринської справи вкрай важливий пошук нових шляхів формувань професіоналізму майбутніх медичних сестер, зокрема застосування інтерактивних технологій навчання. Слова інтерактив означає взаємодіючий [8]. Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що в навчальний процес залучаються всі студенти. Колективна діяльність студентів у процесі навчання дозволяє бачити проблеми, передбачає індивідуальний внесок кожного в навчальний процес, сприяє створенню атмосфери творчої взаємодії в навчанні, формує інтерес до самостійної роботи студентів [4].

У процесі вивчення предметів циклу професійних медсестринських дисциплін широко використовуються інноваційні технології навчання, що дозволяє перетворити студентів із пасивних спостерігачів на активних учасників заняття. Для прикладу можна взяти одну тему з дисципліни «Медсестринство в педіатрії», де застосовуються інтерактивні технології з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів Широко застосовується в межах малих груп метод «мозкової атаки», який вимагає швидкого вирішення студентами нестандартних ситуацій. Базовими складовими цього методу є проблемні питання і ситуаційні задачі. Метод «мозкової атаки» полягає в необхідності за мінімум часу запропонувати максимум ідей. Для цього створюється ситуація, і щоб її вирішити студенти мають за певний час подати свої ідеї, обговорити їх і прийняти правильне рішення.

Приклад. Дитині 2 місяці, народилася з вагою 3 кг 200 г. Перебуває на грудному вигодовуванні. Мама звернулася до медичного працівника з приводу зменшення лактації. За другий місяць дитина додала 300 г.

Завдання: Яка тактика подальшого вигодовування дитини? Які заходи для збільшення лактації доцільно застосувати?

Для розв'язання проблеми студенти подають ідеї щодо подальшого вигодовування дитини і пропонують методи відновлення лактації. Майбутні медичні сестри обговорюють різні варіанти і приймають правильний. Аналіз конкретних ситуацій сприяє активізації пізнавальної діяльності студентів і розвиває їхню здатність до розв'язання соціальних і професійних завдань.

Розв'язання проблемних ситуацій за допомогою інноваційних технологій дозволяє моделювати різні фрагменти фахової діяльності, що вимагає звернення майбутніх медсестер до визначених професійних цінностей як провідних орієнтирів.

Отже, представлені нами педагогічні умови формування професійної

компетентності, динамічне поєднання традиційних педагогічних підходів та інноваційних технологій дозволять сформувати досвідченого фахівця сестринської справи, який буде здатним рішуче й адекватно діяти в будь-якій клінічній ситуації, стане конкурентоспроможним у світовому медичному середовищі.

Список використаної літератури

1. Губенко І.Я. Розвиток наукових досліджень в медсестринстві як основа вдосконалення сестринської допомоги / І.Я. Губенко, Л.П. Бразалій, О.І. Шевченко // Головна медична сестра. - 2009. - №8. - С. 59 -61.

2. Закусилова Т.О. Технологія формування клінічного мислення студентів медичного коледжу спеціальності «Сестринська справа». - 2015. -№10 (25). - С. 141-144.

3. Закусилова Т. О. Теоретичні засади формування у майбутніх медичних сестер професійної культури як складника професіоналізму. Педагогіка і психологія професійної освіти. - Львів, 2016 -№3- С. 63-69.

4. Інноваційні технології навчання від А до Я - К : Шкільний світ, 2011. - С. 20-32.

5. Котепчук В.А. Формування науково-педагогічної еліти з медсестринства в медичних навчальних закладах / В А. Котепчук // Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи. - Житомир: Полісся, 2011. - 392 с.

6. Наказ МОЗ України № 40 від 07.07 2011р. «Про введення в дію складових галузевих стандартів вищої освіти зі спеціальностей освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста галузей знань «Медицина» та «Фармація» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=12802>.

7. Перфильева Г. М. Научные исследования в сестринском деле: история вопроса / Г. М. Перфильева, Н. Н. Каминина, Н В Туркина // Головна медична сестра. - 2009. - №8 - С. 62 - 64.

8. Пометун О. Інтерактивні методики та система навчання / О. Пометун. - К.: Шкільний світ, 2007. -С.34-43

9. Постанова Кабінету Міністрів України №507 «Про перелік напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовк фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.osvita.ua/leogislation>.